OIKEUSMINISTERIÖ
Erityisasiantuntija
Noora Löfström

Muistio
19.1.2023

AHVENANMAAN MAAKUNTAPÄIVIEN SUOSTUMUKSEN HANKKIMINEN KANSAINVÄLISEN SOPIMUKSEN VOIMAANSAATTAMISEKSI

1 Yleistä

Jos valtiosopimus tai muu kansainvälinen velvoite, johon Suomi sitoutuu, sisältää määräyksen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991, *itsehallintolaki*) mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvassa asiassa, on Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyttävä määräyksen voimaansaattamista koskeva säädös, jotta määräys tulisi voimaan maakunnassa (itsehallintolain 59 §:n 1 mom.).

2 Voimaansaatettava sopimus, joka sisältää Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia sopimusmääräyksiä

Hallituksen esitys eduskunnalle korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi, HE 258/2022 vp /
Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av den globala konventionen om erkännande av examina avseende högre utbildning, RP 258/2022 rd

Korkea-asteella suoritettujen tutkintojen rajat ylittävän tunnustamisen kysymys on ollut esillä pitkään. Vuonna 1963 YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon pääjohtajan tehtäväksi annettiin ensi kertaa tutkia velvoittavien sopimusinstrumenttien kehittämistä. Prosessissa päädyttiin 1970-luvulta alkaen laatimaan alueellisia sopimuksia. Korkeakoulututkintojen tunnustamista koskevia alueellisia sopimuksia on kaikkiaan kuusi. Euroopan kattava Lissabonin sopimus eli korkea-asteen koulutusta koskevien tutkintojen tunnustamista Euroopan alueella koskeva yleissopimus on tullut voimaan 1.3.2004 (SopS 9 ja 10/2004). Ahvenanmaan maakuntapäivät on antanut suostumuksensa lakiin, jolla sopimus on saatettu voimaan.

Unescon yleiskokouksen marraskuussa 2019 hyväksymän korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdyn maailmanlaajuisen yleissopimuksen CL/4318 on tarkoitettu tukevan ja täydentävän alueellisia sopimuksia, ei korvaavan niitä. Sopimuksen kohteena oleva akateeminen tunnustaminen tarkoittaa opinto-oikeuden myöntämistä ulkomailla suoritetun koulutuksen perusteella sekä ulkomaisten opintojen hyväksi lukemista osaksi tutkintoa. Sopimus koskee korkeakouluopintojen akateemista tunnustamista, ei ammattipätevyyden tunnustamista.

Suomen voimassa oleva lainsäädäntö täyttää yleissopimuksessa sopimuspuolille asetetut vaatimukset. Tämän takia esityksessä ei ehdoteta muutoksia Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Itsehallintolain 18 §:n 14 kohdan mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on lainsäädäntövalta mm. opetusta koskevissa asioissa. Opetusta koskevat asiat kattavat korkeakoulututkintojen tunnustamisen (vrt. landskapslag om Högskolan på Åland, Ålands författningssamling 2002:81).

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan, sopimuksen voimaansaattamissäädökselle on tarpeen saada Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä Ahvenanmaan itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti.

3 Esitys

Esitetään, että tasavallan presidentti päättää lähettää suostumuksen hankkimista koskevan esityksen Ahvenanmaan maakuntapäivien käsiteltäväksi.